

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Jerzy Kuźniar

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego [...] na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 sierpnia 2016 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2016 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 22 sierpnia 2016 r. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) odrzuciła sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego [...] o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 października 2015 r., z powodu naruszenia art. 132 § 3 Kodeksu wyborczego.

W uzasadnieniu uchwały podano, że Komitet Wyborczy [...] wykazał w sprawozdaniu przychody w wysokości 52.500 zł, które pochodziły z wpłat od osób fizycznych oraz wydatki w kwocie 51.817,84 zł. Analiza sprawozdania finansowego Komitetu oraz załączonych do niego dokumentów finansowych potwierdziła, że część wydatków dokonywanych na rzecz Komitetu pokrywana była gotówką przez osoby fizyczne z ich środków własnych, a następnie środki te zwracane były tym osobom ze środków finansowych Komitetu. Potwierdzają to załączone do sprawozdania dokumenty wraz z odrębnymi adnotacjami dotyczącymi zwrotów wydatkowanych wcześniej przez osoby fizyczne środków. Powyższe wskazuje, że w trakcie prowadzenia kampanii wyborczej Komitet Wyborczy [...] pozyskał środki finansowe w łącznej kwocie 2.959, 53 zł z pożyczek udzielanych mu przez osoby fizyczne.

Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej została doręczona Komitetowi Wyborczemu w dniu 2 września 2016 r.

Na powyższą uchwałę skargę złożył pełnomocnik finansowy Komitetu Wyborczego [...]. W skardze zarzucono:

1) naruszenie art. 144 § 1 pkt 3 Kodeksu wyborczego przez podanie nieprecyzyjnej podstawy prawnej odrzucenia sprawozdania finansowego bowiem z tak określonej podstawy prawnej można się jedynie domyślić, że podstawą formalną odrzucenia sprawozdania finansowego był przepis art. 144 § 1 pkt 3 Kodeksu wyborczego,

2) naruszenie art. 132 § 3 Kodeksu wyborczego w związku z art. 129 § 1, art. 130 i art. 134 § 5 Kodeksu wyborczego przez nieuzasadnione przyjęcie, że Komitet Wyborczy [...] pozyskiwał środki finansowe w łącznej wysokości 2.959,53 zł z pożyczek udzielanych przez osoby fizyczne.

Skarżący wniósł o uchylenie uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 sierpnia 2016 r. i przyjęcie sprawozdania finansowego. Skarga została nadana w dniu 16 września 2016 r. w polskiej placówce pocztowej i wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 19 września 2016 r.

Państwowa Komisja Wyborcza w odpowiedzi na skargę podtrzymała swoje stanowisko zawarte w sentencji i uzasadnieniu uchwały i wniosła o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego - w przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.

Artykuł 9 § 1 Kodeksu wyborczego stanowi zaś, że ilekroć w kodeksie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi, odwołania lub innego dokumentu do sądu, organu wyborczego, urzędu gminy, konsula albo kapitana statku, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi, odwołania lub innego dokumentu w sądzie, organowi wyborczemu, w urzędzie gminy, w konsulacie lub kapitanowi statku. Stosownie do § 2 tego artykułu - jeżeli koniec terminu wykonania czynności określonej w kodeksie przypada na sobotę albo na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu. Natomiast § 3 tego artykułu stanowi, że jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w § 1, są dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych, urzędów gmin oraz konsulatów.

Wobec tego termin do złożenia skargi, o którym mowa w art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego, jest zachowany tylko wówczas, gdy skarga na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu sprawozdania finansowego została fizycznie wniesiona (złożona) przez pełnomocnika finansowego Komitetu Wyborczego do Sądu Najwyższego w okresie 14 dni od dnia otrzymania uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, bądź w tym terminie dotarła do Sądu Najwyższego skarga wniesiona w drodze pocztowej. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2016 r., III SW 6/16 (niepublikowanym) uwypuklił,

że „Kodeks wyborczy zawiera odmienną regułę ustalania zachowania terminu do dokonania określonej czynności przewidzianej prawem w porównaniu do procedury cywilnej lub administracyjnej. Przepis art. 165 § 2 k.p.c. (w aktualnym brzmieniu) stanowi bowiem, że oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Podobnie ujmuje to art. 57 § 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (obecny jednolity tekst.: Dz.U. z 2016 r., poz. 23), zgodnie z którym termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało: 1) wysłane w formie dokumentu elektronicznego do organu administracji publicznej, a nadawca otrzymał urzędowe poświadczenie odbioru; 2) nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe; 3) złożone w polskim urzędzie konsularnym; 4) złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej; 5) złożone przez członka załogi statku morskiego kapitanowi statku; 6) złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego. W ocenie Sądu Najwyższego, ustawodawca w Kodeksie wyborczym w sposób celowy unormował omawianą kwestię w sposób odmienny od powszechnie przyjętej z uwagi na szczególną materię, którą reguluje Kodeks wyborczy oraz w celu zmotywowania uczestników postępowań wyborczych do rozważnego i sprawnego działania.

Takie stanowisko zaprezentował również Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 18 lipca 2013 r., Ts 194/12 (OTK-B nr 4, poz. 407), uznając, że „przepis art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego - umieszczony w pierwszej części kodeksu wyborczego - pełni rolę ogólnej dyrektywy do sposobu liczenia wszelkich terminów związanych z wnoszeniem dokumentów do organów administracji wyborczej oraz do sądów orzekających w trybie wyborczym. Z tego powodu w przepisie tym stanowi się o „skardze, odwołaniu lub innym dokumencie” oraz o „sądzie” i „organie wyborczym”. Przy ocenie zarzutu niekonstytucyjności zwrotu „dzień złożenia (...) odwołania”, należy uwzględnić to, że ustawodawca *expressis verbis* doprecyzowuje, iż wniesienie dokumentu do sądu oznacza dzień

„złożenia (...) w sądzie. Takie sformułowanie przepisu nie może budzić wątpliwości co do intencji ustawodawcy i jest regulacją odrębną (a przy tym ma charakter *lex specialis*) od unormowania doręczeń przewidzianego w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego. Nadto wymóg złożenia dokumentu w sądzie wynika z reżimu postępowań wszczynanych w trybie wyborczym, które - jako prowadzone co do zasady w toku kampanii wyborczej - wymagają przyspieszonego procedowania” (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r., III SW 27/11, OSNP 2012 nr 11-12, poz. 157 oraz z dnia 23 lutego 2016 r., III SW 2/16, niepublikowane).

Suma powyższych rozważań prowadzi do wniosku, że skarga wniesiona przez pełnomocnika finansowego Komitetu Wyborczego [...], od uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 sierpnia 2016 r. o odrzuceniu sprawozdania finansowego, podlega odrzuceniu jako spóźniona. Skoro uchwała została doręczona Komitetowi Wyborczemu w dniu 2 września 2016 r., to koniecznym dla zachowania terminu, o którym mowa w art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego, było złożenie skargi w Sądzie Najwyższym najpóźniej w dniu 16 września 2016 r. Tymczasem skarga tego dnia została nadana w polskiej placówce pocztowej, zaś wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 19 września 2016 r., a zatem po upływie ustawowego terminu (art. 145 § 1 w związku z art. 9 Kodeksu wyborczego) do jej wniesienia.

kc